

HØRING: Foreslåtte endringer i Vær Varsom-plakaten

Fagpressens høringsuttalelse gjelder forslag om nytt punkt 2.8 i Vær Varsom-plakaten. Vi har ingen kritiske merknader til nytt punkt 4.9.

I rapporten er det gjengitt følgende i grunnlaget for diskusjonen i utvalget (fra oppsummeringen):

«For alle i utvalget har det vært grunnleggende at eventuell endring av kapittel 2 skal bidra til å **styrke tilliten til** journalistikken og presseetikken, ikke svekke den. Redaktørstyrte mediers troverdighet er ikke til salgs.

Prinsippet skal være klinkende klart: Utenforstående finansieringskilder skal ikke ha innflytelse på journalistikken, verken innhold, presentasjon eller prioriteringer. Dette prinsippet gjelder både for dagens og framtidige finansieringsformer, uavhengig av sjanger og formidlingsteknologi.

Hvordan kan publikum ha tillit til at dette prinsippet blir fulgt opp i praksis? Vårt svar er å styrke kravet til åpenhet, også om alle avtaler som inngås. Dette er en skjerpelse i forhold til dagens regelverk, og gir PFU et redskap til å kreve innsyn i hvordan journalistikk finansieres.»

Begrunnelse for endringsforslagene:

«Med dagens regelverk må PFU bruke tid på å definere sjanger. For eksempel om en innklaget sak er aktualitet eller underholdning, for å avklare om den skal felles eller frifinnes. Utvalget ønsker at nytt punkt 2.8 skal bidra til at PFU kan rette oppmerksomheten mot det vesentlige; at kommersielle og andre eksterne finansieringskilder ikke skal ha innflytelse på mediets journalistiske virksomhet – uansett sjanger.»

Utvalget foreslår så følgende nye punkt 2.8 i VVP:

*«Eksterne finansieringskilder skal ikke ha innflytelse på mediets journalistiske virksomhet, kildevalg og prioriteringer.
Unngå ekstern finansiering og avtaler som bidrar til at publikum kan reise tvil om redaksjonens troverdighet.*

*Vær særlig varsom ved ekstern finansiering av nyhetsjournalistikk. Ekstern finansiering av journalistikk rettet mot barn må ivareta barns særlige behov for vern.
Skjult reklame er uforenlig med god presseskikk. Vis åpenhet om avtaler og hvordan journalistikken er finansiert. Dersom journalistisk innhold er eksternt finansiert, skal dette være åpenbart for publikum.»*

Fagpressens kommentarer til forslaget til nytt punkt 2.8:

Fagpressen anerkjenner at utvalget har hatt grundige diskusjoner og refleksjoner i sitt arbeid, og at målet med deres forslag er å skape økt tydelighet om hva som kan og ikke kan passere av ekstern finansiering av journalistikk.

Fagpressen er likevel bekymret for at det kan bli for enkelt å henge seg på den siste setningen i det nye punkt 2.8. Hvis redaksjoner kan tillate ekstern finansiering av journalistikk og definere det slik at de har gjort det «åpenbart for publikum» – f eks ved merking – vil det kunne oppstå lange diskusjoner om dette begrepet. Vi mener at det slik er fare for at farvannet blir vanskeligere, og ikke enklere, å navigere i.

I rapporten fra utvalget er det tatt med flere innspill som kom i forkant av deres arbeid, blant annet i et møte i Pressens hus i januar måned. Her er mediekritiker Anki Gerhardsen gjengitt med følgende resonnement:

«I en verden der demokratiene blir stadig færre, er det ekstra viktig å gjøre alt vi kan for å styrke tilliten til pressen, sa Gerhardsen. Publikum må ikke begynne å tvile på om alt er til salgs, påpekte Gerhardsen, eller om journalistene har en agenda eller egeninteresse. I såfall, mener hun, vil dette fortynne grensene mellom marked og redaksjon.»

Fagpressen frykter at forslaget til nytt punkt 2.8 kan åpne for mer utstrakt og mer kreativ bruk av ekstern finansiering av journalistikk i redaktørstyrte medier. I en stadig vanskeligere økonomisk virkelighet risikerer redaktørene å bli satt under et sterkt press, både fra organisasjonen man arbeider i og fra eiere. Satt opp mot ulike innsparinger som nødvendige tiltak, kan det bli mye vanskeligere å takke nei til å «selge» journalistisk innsats til ekstern finansiering.

Oslo, 15. november 2023

Med vennlig hilsen

Per Brikt Olsen /s/
adm. direktør Fagpressen

Berit Nyman
nestleder Fagpressen